

RAPHAEL M. FERRER

Si Raphael M. Ferrer, o Paeng, ay isa sa mga awtor ng *Tsikiting Stories* na naibalita sa ilang mga outlet ng midya dahil sa layunin nitong makatulong sa mga bata sa panahon ng COVID-19. Siya ang may akda ng mga kwentong “Pabili ng Munting Ilaw,” “Si Krono, ang Natutulog na Dragon,” at “Ang mga Misyong ni Cadet Brennon.” May mahaba siyang karanasan sa pagtuturo sa kolehiyo ng University of the Philippines, Los Baños (UPLB). Nagtapos siya ng BS Social Work sa University of the Philippines, Diliman (UP) at MA Psychology sa Ateneo de Manila University (ADMU). Sa kasalukuyan, isa siyang registered social worker.

NAKAUSAP MO NA BA ANG APOY?

Habang nasa kani-kanilang tahanan ang ibang tao, kailangan kong pumalaot para may pagkain sa araw-araw ang aking asawa't mga anak. Nabalitaan ko rin itong COVID-19 na isang uri ng sakit at tinawag pa nilang isang pandemya. Pumirmi sa loob ng bahay? Paano ang pera?

Pagdaka'y may dumating pang bagyo at hindi na magkandaugaga dahil sunod-sunod ang mga problema at malakas daw ito. Ika-5 signal! Siguro'y sa mata ng iba ay isa lamang itong pakikipagsapalaran. Pero para sa akin, bawat araw, panibagong problema. Paano papalaot?

Sa totoo lang, hindi ko na iniisip kung paano kakain ang iba kung hindi ako nanghuhuli ng isda. Kahit hindi ako tawaging frontliner, ang iniisip ko na lang ay ang pang-araw-araw na pagkain namin.

Kailangan daw manatili muna sa ligtas na lugar kaya't lumikas kami rito sa paaralan na ipinasara dahil sa pandemya. Siguro nga mas maganda rito kaysa naman manganib ang buhay namin. Siguro nga.

Hindi ko naisip na ganoon ang nangyari at kasalanan daw ng bentilador. Kasalanan ng kandila, saksakan ng kuryente, dikit-dikit na bahay o buhol-buhol na alambre. Kasalanan ng bentilador, na habang nasa bakwit

kami, ay naiwang nakabukas—may kuryenteng nabasa o may kandilang sinidihan.

Kaunti lang ba ang 402 na pamilya? Dalawang libong tao? Isang libong bata? Siguro tiningnan nila kami bilang mga numero, hindi mga tao. Hindi nabubuhay, mga bagay lamang na binibilang at sinusukat. Dagdag-gastos pa raw at mga pasaway sa gobyerno. Siguro kaunti lang kami para sa ... para ba kaming mga nanghuhuthot?

May bumisita ritong organisasyon at narinig ko sa kanila ang salitang “trauma.” Saka ko naisip na may katuturan pala ang salitang iyon, nagkaroon ng kahulugan. Hindi ko alam kung anong mangyayari bukas, ni hindi ko rin mapagtanto kung ano ba talaga ang nangyari. Hindi ko na siguro babanggitin ang mga pagdududa. Bakit nagkasunog? Paano na ang mga naiwang gamit? Saan titira? Para rin akong natupok ng apoy at naging abo. Gumuho ang buong katawan ko.

Ito raw ang pinakamadaling demolisyon dahil natupok ng apoy ang lahat at abo lamang ang natira. Hindi na kailangan ng malalaking makina at mga kasangkapan o mga tauhan. Walang permit. Walang tumutol.

Isang proyektong reklamasyon ang ipinalit dito, kung saan iwinasto ang lupa kapalit ng buhay namin. Mas mahalaga palang iwasto ang lupa kaysa tao. Kami na habang-buhay na nagsusumikap para makaahon, hindi kami naging wasto sa paningin nila. Hindi kami naging priyoridad. Hindi kami napansin. Hindi ko alam kung ano ang mas masakit: ang hindi kami priyoridad o ang pagtaboy sa amin.

Isang pirasong damit lang ang natira sa akin ang dinala ko noon papunta sa paaralan. Naranasan mo na ba ‘yon? Nakita mo na bang nasusunog ang bahay mo? Nakakita ka na ba ng halimaw? Isang halimaw ang apoy. Isang halimaw ang nagsindi ng apoy. Magtataka ka pa ba kung bakit puno ng pagdududa ang isip ko ngayon?

Bakit mabilisan ang pagsang-ayon sa relokalasyon at hindi kami kinausap nang maayos? Akala ko’y puwede naming muling itayo ang mga bahay namin, pero binakuran na ang lupa. Mabuti pa ang mga aso, nakakapasok doon. Pero kaming mga taong dating nakatira roon, pinagbabawalan ng mga guwardiya. Kung sino-sino na ang kinausap ko—mga politiko, abogado, pari, empleyado, at guwardiya. Meron ba akong

abon

makakausap na nakakaalam? May makakasagot pa ba sa mga tanong ko?
Bakit walang impormasyon?

Narinig ko ang sampal ng hangin mula sa dagat. Naranasan mo na
ba ang masunugan? Ano ba naman ang kumustahin man lang muna kami?